

Oplegger Programboard VISD

Onderwerp	Oplevering 1 ^e increment resultaten Programma van Eisen
Van	Joost Broumels
Aan	Programboard VISD
Datum	10 april 2014
Aantal pagina's	5

1. Inleiding

De afgelopen maanden is samen met de Living Labs en met gemeenten rondom thema's gewerkt aan het eerste increment van het Programma van Eisen. De initiële gedachte om 5 programma's van eisen te realiseren is op grond van voortschrijdend inzicht en de eerste ervaringen en beproevingen los gelaten. Ook de planning en aanpak van de afzonderlijke living labs liep hiermee niet in de pas. In plaats daarvan is, na overleg met de Living Labs, de focus gelegd op de meest prioritaire thema's van gemeenten. Deze thema's zijn:

1. Signalering en melding
2. Zaakgericht werken in het sociaal Domein
3. Informatieveiligheid
4. Sturing en Bekostiging

De basis voor het Programma van Eisen wordt gelegd in de uitwerking van 5 archetypen en de functionele architectuur 3D. N.B. deze archetypen vormen een bredere kapstok binnen het VISD ten behoeve van het ondersteuningsprogramma en zo ook privacy.

De archetypen vormen de meest dominante organisatorische inrichtingsmodellen die op dit moment "binnen het sociaal domein" te onderscheiden zijn. Dat wil zeggen dat de uitvoeringspraktijk bij gemeenten langs deze modellen momenteel vorm krijgt. De te onderscheiden archetypen zijn:

5. Transitieproof
6. Totaal integraal
7. Geclusterd Integraal
8. Integraal in 2^e instantie
9. Geclusterd integraal elders

In de wiki co-creatieomgeving <http://www.cocreatiebasisgemeente.nl/VISD/> wordt gebouwd aan de architectuur Sociaal Domein. In deze Wiki worden de architectuuraspecten die van belang zijn bij de inrichting van de informatievoorziening 3D in onderling verband beschreven. Het is nadrukkelijk een co-creatie omgeving, een werkomgeving dus.

De eerste functionele uitwerking van de 3D componenten op basis van de 5 archetypen inclusief een prioritering naar 0 (onvoorwaardelijk noodzakelijk voor alle archetypen) t/m 5 (wenselijk maar niet noodzakelijk) per archetype is opgeschreven in een Excel document. Dit document is een eerste vertaalslag van modelinrichtingen naar functionele decompositie. Als het ware een eerste

“boodschappenlijstje” voor de informatiemanagers bij gemeenten. Deze prioritering neemt een belangrijke plek in binnen de werksessies VISD die de komende weken gaan plaatsvinden.

Daarnaast realiseert KING vanuit eigen middelen onder de noemer 3D autonoom binnen het reguliere jaarplan resultaten die randvoorwaardelijk zijn voor VISD en het Programma van Eisen. Het eerste resultaat dat hierbinnen is opgeleverd, is de ‘Handreiking zaakgericht werken in het Sociaal Domein’. Dit resultaat is inmiddels gepubliceerd op de [www.co-creatieomgeving](http://www.co-creatieomgeving.nl) en wordt thans ter informatie aangeboden.

2. Toelichting Resultaten 1^e increment PvE

2.1. Archetypen in het sociaal domein

Alle gemeenten zullen op een manier vorm moeten en gaan geven aan de drie decentralisaties. Gemeenten zullen dit doen op een wijze passend bij hun lokale situatie, de kenmerken van hun bewoners en hun visie op het sociale domein en dienstverlening. Het mooie aan dit lokale gemeentelijke maatwerk is dat het tot de beste oplossing per huishouden en per gemeente zal leiden.

“Eén gezin, één plan, één regisseur” is het uitgangspunt bij de decentralisaties in het sociale domein.

De ambitie kan op vele manieren praktisch vorm worden gegeven. Er lijken zich dus in den lande een aantal smaken af te tekenen. Het voordeel van het zichtbaar maken van deze verschillende ‘smaakjes’ is dat je door op de overeenkomsten te focussen makkelijk(er) van elkaar kan leren, beter oplossingen voor een bepaald type gemeente kan ontwikkelen, met andere woorden: je hoeft niet 403 maal het wiel uit vinden.

Het voordeel van een aantal vraagstukken omtrent het vormgeven aan de 3 D’s gemeenschappelijk, met enigszins soortgelijke gemeenten, op te pakken is dat het een drukkend effect op de kosten van ontwikkelen kan hebben en er van elkaar geleerd kan worden.

Om deze reden worden er in dit document ‘archetypen’ beschreven. Deze archetypen, ‘oermodellen’, beschrijven in de basis de inrichtingsmodellen welke zich nu in den lande aftekenen. Geen enkel archetype zal één op één op een gemeente ‘passen’. Het doel is ook niet om gemeenten ‘te ordenen’. Het doel van de archetypen is overeenkomsten tussen gemeenten zichtbaar te maken om op die manier gemeenten elkaar te (kunnen) laten faciliteren en gemeenten door KING, VNG en Rijk beter te kunnen ondersteunen.

2.1.1. Nut en noodzaak van archetypes

Er is behoefte aan een het onderkennen van:

- een aantal dominante modellen,
- over in welke mate waarin en de wijze waarop de gemeenten vorm geven,
- aan de door de drie decentralisaties en het regeerakkoord bruggen slaan,
- gevraagde integraliteit (‘het principe één’).

Deze behoefte is er omdat:

1. Deze modellen ordenend zijn voor waar in het proces voor wie informatie, beschikbaar moet zijn en welke privacy issues dat oplevert. Daarmee maakt het ook de benodigde werkprocessen inzichtelijk.
2. Deze modellen en de daarbij achterliggende keuzes zijn bepalend voor de mate waarin het ICT landschap "omgevormd" moet worden om de nieuwe taken vanuit de decentralisaties adequaat te ondersteunen.
3. Het College Bescherming Persoonsgegevens een Privacy Impact Assessment (PIA) wil uitvoeren op deze modellen.
4. Er een zekere behoefte is aan standaardisatie. Dit klinkt wellicht paradoxaal, echter toewerken naar één huishouden, één plan, één regisseur, naar integraliteit vereist dat er meer gegevens uitgewisseld moeten en gaan worden. Wanneer gegevens voortduren geconverteerd dienen te worden en / of systemen niet of niet goed met elkaar 'praten' is het uitwisselen van gegevens complexer en duurder. Er is dus behoefte aan gegevensstandaardisatie en gegevensknooppunten en wellicht, voor sommige functies, ook aan gestandaardiseerde infrastructurele voorzieningen.

2.2. Architectuur 3D VISD

<http://www.cocreatiebasisgemeente.nl/index.php/Hoofdpagina>

Is de cocreatie site van KING waarop samen met gemeenten wordt gewerkt aan de totstandkoming van GEMMA 2.0 en de Architectuur 3D.

Het platform co-creatie 3D is gelanceerd op de werkconferentie 3D van 12 december. Dit platform biedt inzicht in detailniveaus van de 3D architectuur en hun onderlinge relaties. Denk bijvoorbeeld aan de betrokken actoren en hun taken, processen of gegevens(stromen) in het sociaal Domein. De architectuur 3D is 'work in progress' en zal continue worden doorontwikkeld en aangepast op basis van de nieuwe inzichten en de resultaten uit diverse projecten en programma's die bij gemeenten, KING, VNG en ministeries lopen. Het platform is bedoeld als bronsysteem om al deze kennis te bundelen en in samenhang te ontsluiten.

2.3. Functionele vertaling Archetype naar functionele decompositie

In een Excel werkdocument wordt per archetype de functionele vertaling gemaakt inclusief een prioritering van 0 t/m 5. per archetype. Dit werkdocument vormt dus een belangrijke basis voor het te maken actieplan cq. boodschappenlijstje in de werksessies VISD. N.B. Dit boodschappenlijstje verschilt wezenlijk afhankelijk of een gemeenten zich transitieproof organiseert per bv 1-1-2015 of koerst op totaal integraal.

2.4 Thema documenten

2.4.1. Signalering en melding

Binnen dit thema gaat het om het ontstaan van meldingen over burgers en gezinnen vanuit verschillende plekken. Deze ontstaan bijvoorbeeld bij burens, familieleden en professionals. Deze professionals kunnen werkzaam zijn bij publieke (ook vanuit de gemeente zelf) maar ook private partijen. De vraag is waar deze partijen met hun meldingen over een burger of gezin moeten zijn. Een gemeente dient dat proces verder vorm te geven. Hierbij kan de gemeente ook onderscheid aanbrengen in de soort melding, door meldingen die te maken hebben met mishandeling door te geleiden naar het in oprichting zijnde bovenlokale AMHK. Op welke wijze wil de gemeente meldingen ontvangen, waar worden de meldingen ingenomen en geregistreerd en op wanneer, op

welke wijze en door wie worden meldingen opgevolgd. Welke actoren (binnen en buiten de gemeente) moeten op de hoogte worden gebracht van de (voortgang en opvolging) van de melding.

Meldingen zijn niet alleen afkomstig van natuurlijke personen. Ook een wijziging in een gegevensregister kan leiden tot een automatische melding. Welke geautomatiseerde meldingen zijn er van belang. Dit kan uit van de eigen kernregistraties afkomstig zijn maar ook van erbuiten (waaronder de basisregistraties).

Versie 0.5 is de eerste concept handreiking voor gemeenten om het verwerken en opvolgen van meldingen goed te organiseren en daarmee te voorkomen dat meldingen en de eventuele opvolging daarvan versnipperd raken. Deze versie is besproken met Eindhoven en Zaanstad.

2.4.2. Handreiking Zaakgericht werken in het sociaal domein

Één van de conclusies uit het VISD rapport van 2013 is dat “zaakgericht werken” kansen biedt bij het ondersteunen van de regiefunctie. Daarnaast onderkent men dat het juiste gebruik van zaakgericht werken en de bijbehorende standaarden (ZTC, RGBZ, StuF-ZKN) binnen dit nieuwe domein moet worden onderzocht en gedefinieerd.

In de bijlage bij het VISD-rapport over het concept Programma van Eisen (pvE) ten behoeve van de regievoering in het sociaal domein staat onder het kopje ‘generieke functionaliteit’ beschreven waar ‘zaakfunctionaliteit’ aan moet voldoen. Maar er wordt open gelaten hoe deze zaakfunctionaliteit en de bijbehorende standaarden gebruikt moeten worden in het sociaal domein. Dit is ongewenst omdat dit ertoe zal leiden dat gemeenten en leveranciers hierin elk hun eigen keuzes zullen maken, wat ten koste gaat van standaardisatie (en vooral de daarmee gepaarde kostenbesparingen) en interoperabiliteit. Bovendien spelen er enkele bijzondere vraagstukken in het sociaal domein die om een nader onderzoek vragen. Bijvoorbeeld de relatie tussen enkelvoudig en meervoudig ondersteunen, het toepassen van zaakgericht werken voor het complexe en onvoorspelbare proces van ‘meervoudig ondersteunen’ en het uitwisselen van ‘zaak-informatie’ met diverse andere hulpverleners en andere partijen in het netwerk rond het gezin.

Samen met een werkgroep van gemeenten, waarin 3 van de 5 Living Labs, participeren is een eerste versie van de handreiking Zaakgericht werken in het Sociaal Domein gerealiseerd en gepubliceerd op de co-creatiesite. Het betreffende document wordt ter informatie aangeboden.

2.4.3. Informatieveiligheid

De komende decentralisaties maken het voor gemeenten mogelijk om de dienstverlening beter, integraler en meer in samenhang te organiseren, maar dit moet natuurlijk wel veilig gedaan worden.

Het uiteindelijke doel van het project informatiebeveiliging sociale domein is het leveren van beveiligings producten die de gemeenten helpen de juiste aandacht te geven aan de gewenste beveiligingseisen die noodzakelijk zijn. Deze beveiligingseisen zijn afhankelijk van onderkende risico's welke inwerken op de processen, systemen en informatie en dienen te passen binnen het stamien van de geaccepteerde Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten.

Het helpt te gemeente bij het borgen van goede en zorgvuldig en veilige gegevensuitwisseling en procesuitvoering en dit is een noodzakelijke randvoorwaarde.

Goed en zorgvuldig gegevensdelen in het sociale domein vraagt namelijk ook aandacht van een goede beveiliging die betrekking heeft op processen & organisatie, kennis & bewustwording en gedrag.

Om gemeenten daarbij te faciliteren wordt een eerste handreiking Informatieveiligheid Sociaal Domein uitgewerkt. De versie ligt ter review bij de Living Lab's en wordt 9 april besproken met Eindhoven.

2.4.4. Sturing en bekostiging

Welke specialistische ondersteuning is straks voor wie beschikbaar? Het is aan gemeenten daar keuzes over te maken, stuurinstrumenten daarop in te zetten, kosten te begrenzen en prikkels te 'plaatsen', de relatie met het verzekerde domein vorm te geven en samenwerking bij inkoop in te richten en te operationaliseren.

Op dit moment is deze versie nog onderhanden.

3. Gevraagd besluit:

1. Vaststelling versie 0.8 van het word document Archetypen
2. Vaststelling versie 5 april 2014 van de Excel uitwerking functionele VISD componenten obv de Archetypen
3. Overzicht met functionele componenten 3D architectuur op de www.cocreatiesite
4. Vaststelling versie 0.5 van het word document Signalen en Meldingen
5. Vaststelling versie 0.3 van het word document handreiking informatieveiligheid 3D

4. Ter informatie:

1. Word document 'Handreiking Zaakgericht werken in het Sociaal Domein'

5. Communicatie

Bovengenoemde documenten na vaststelling te publiceren op de website VISD.

N.B. Dit betekent niet dat dit 'finale' documenten zijn. De komende maanden worden deze documenten verder aangevuld met opgedane inzichten vanuit het programma en de voortdurende reviews die worden gehouden in het land (bij living labs en andere gemeenten) en via de co-creatie omgeving.

Het feit dat dit voortdurend 'work in progress' is, is belangrijk om in de communicatie mee te nemen.